

Plus Achtergrond

Roomservice voor de paling: hoe Amsterdam vissen verwent met hotelkamers

Met speciale 'vishotels' probeert Amsterdam het de rivierdonderpad en de paling naar de zin te maken. De expositie *Dieren van de grachten* in het Grachtenmuseum geeft tekst en uitleg.

Patrick Meershoek 11 juli 2025, 17:00

Bewaren

Delen

→ In speciale vishotels kunnen de rivier-donderpad en de paling zich veilig voortplanten. Sil Moison

Voor de meerkoet is de gracht een bouwmarkt. Takken, snoepwikkels, rietjes, bakjes van de snackbar, wietzakjes en zelfs condooms: allemaal beschikbare materialen die door de bouwlustige watervogel kunnen worden gebruikt als onderdelen van een stevig nest.

Blijf op de hoogte

Krijg een melding bij belangrijk nieuws van Het Parool.

Een fraai voorbeeld van zo'n kunstig koetennest is momenteel verheven tot museumstuk. Speciaal voor de expositie *Dieren van de grachten*, nu te zien in het Grachtenmuseum, reconstrueerde bioloog Auke-Florian Hiemstra een bouwsel dat hij eerder als onderzoeker ontleed had.

Marije Cornelissen van het museum hielp mee bij het in elkaar zetten van het nest, precies zoals een meerkoet dat zou doen. "Het was een bijzondere ervaring, maar ook wel confronterend. Sommige snoepwikkels zijn meer dan dertig jaar oud. Zo lang kan zwerfvuil dus in de grachten aanwezig blijven."

Saaie mossel

Natuur en klimaat zijn sinds enkele jaren een terugkerend thema in het museum op de Herengracht. Nadat eerder exposities werden gewijd aan de waterkwaliteit, de bomen langs de gracht en de verkruiamelende kademuuren, wordt deze zomer aandacht besteed aan dieren in en op het water.

Twaalf dieren hebben een plek gekregen in de tentoonstelling. Dat was een kwestie van heel veel wegstrepen, vertelt projectleider Cornelissen. “Samen met de stadsecologen hebben we een groslijst gemaakt van alles wat in, op en langs de grachten leeft. We kwamen uit op meer dan duizend diersoorten.”

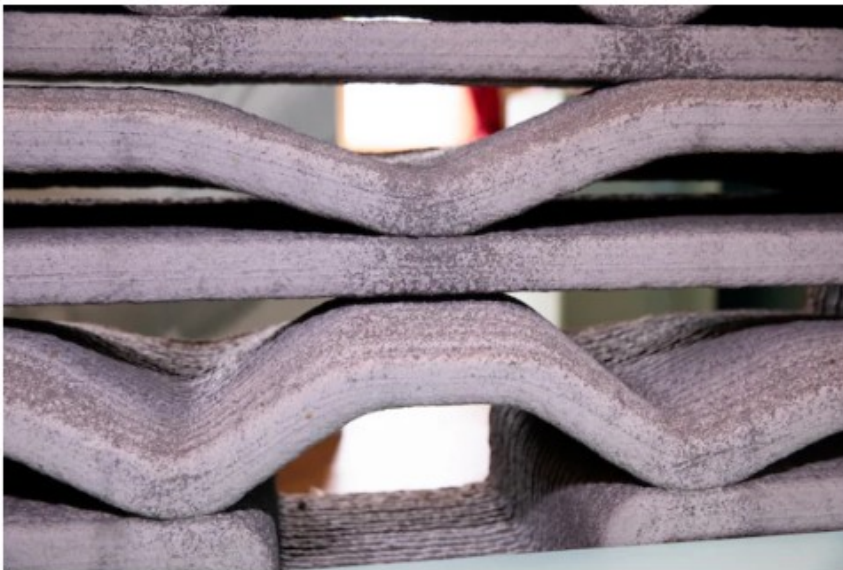
Bij de selectie is gekozen voor bijzondere verhalen of bijzondere bijdragen aan het leven in de gracht. De tamelijk saaie zwanenmossel zal waarschijnlijk nooit worden uitgeroepen tot Amsterdammer van het Jaar, maar zuivert in zijn eentje wel mooi vijftig liter grachtwater per dag. Dank daarvoor.

Meer tot de verbeelding spreekt de gierzwaluw, die het grootste deel van het jaar in Afrika verblijft, maar de zomers in Amsterdam doorbrengt. Dat is een reis van 6500 kilometer. Cornelissen: “Een van de ecologen wist dat wij hier ook een nest op het dak hebben. Dat wisten we zelf niet eens.”

Gruwel voor de kwakbol

Een bijzonder verhaal heeft ook de rivierdonderpad, een beschermde vissoort die met zijn aanwezigheid een belangrijke graadmeter vormt voor de kwaliteit van het water. De kwakbol, zoals hij ook wel wordt genoemd, wordt vooral aangetroffen in de Waal, de IJssel en de Maas.

Maar dus ook in de Amsterdamse grachten. Een punt van zorg zijn wel de werkzaamheden aan de kademuren in de stad. De vis heeft brokkelige stenen en holtes nodig om te schuilen, te paaïen en eitjes af te zetten. Een nieuwe en strakke kademuur is de kwakbol een gruwel.

→ 'De holtes hebben een ruw plafond, zodat de vissen daar hun eitjes goed aan vast kunnen maken' Sil Moison

Om het dier een handje te helpen, heeft de gemeente eind vorig jaar langs de Jacob Catskade vijftig betonnen vishotels laten plaatsen. Ideaal voor de rivierdonderpad – én de paling – maar ontoegankelijk voor roofvissen als de snoek en de baars.

Roomservice onder water

In het Grachtenmuseum is een van die vishotels te zien. Het is helemaal afgestemd op de wens van de beoogde gasten, vertelt Cornelissen. “De holtes zijn maximaal acht centimeter en hebben een ruw plafond, zodat de vissen daar hun eitjes goed aan vast kunnen maken.”

Het vishotel in het museum is kaal, maar onder water zal het snel zijn begroeid met algen, waterplanten en mosselen. Die trekken larven en wormpjes aan, roomservice voor de gasten. Een geprepareerde rivierdonderpad hoort het verhaal aan met een mengeling van bewondering en afgunst. Ja hoor, zij wel.

**Dieren van de grachten, tot en met 23 november,
Grachtenmuseum, Herengracht 386**